

UGOVOR

IZMEĐU SVETE STOLICE I REPUBLIKE HRVATSKE O SURADNJI NA PODRUČJU ODGOJA I KULTURE

Sveta Stolica i Republika Hrvatska

- želeći urediti odnose između Katoličke Crkve i Hrvatske Države na području odgoja i kulture

- temeljeći se Republika Hrvatska na odredbama Ustava, navlastito na člancima 14, 40, i 68, a Sveta Stolica na dokumentima Drugoga vatikanskog sabora, posebno na Deklaraciji "Gravissimum educationis", i na odredbama kanonskoga prava;

- imajući u vidu nezamjenjivu povijesnu i sadašnju ulogu Katoličke Crkve u Hrvatskoj u kulturnom i moralnom odgoju naroda, te njezinu ulogu na području kulture i obrazovanja;

- uzevši na znanje da većina građana Republike Hrvatske pripada Katoličkoj Crkvi;

dogovorili su se o slijedećem:

Članak 1.

1. Republika Hrvatska, u svjetlu načela o vjerskoj slobodi, poštuje temeljno pravo roditelja na vjerski odgoj djece te se obvezuje da će, u sklopu školskoga plana i programa i u skladu s voljom roditelja ili skrbnika, jamčiti nastavu katoličkoga vjeronauka u svim javnim osnovnim i srednjim školama i u predškolskim ustanovama, kao obveznoga predmeta za one koji ga izaberu, pod istim uvjetima pod kojima se izvodi nastava ostalih obveznih predmeta.

2. Odgojno-obrazovni sustav u javnim predškolskim ustanovama i školama, uključujući i visoka učilišta, uzimat će u obzir vrijednosti kršćanske etike.

Članak 2.

1. Poštujući slobodu savjesti i odgovornost roditelja za odgoj svoje djece, svakome je zajamčeno pravo izbora vjeronauka.

2. Školske vlasti, u suradnji s nadležnim crkvenim vlastima, omogućit će roditeljima i punoljetnim učenicima da izaberu vjeronauk pri upisu u školu na način da njihova odluka ne bude povod bilo kakvom obliku diskriminacije na području školskoga djelovanja.

3. Ako bi roditelji i punoljetni učenici željeli promijeniti odluku o kojoj se govori u stavku 1. ovog članka, dužni su o tome pismeno obavijestiti školu prije početka nove školske godine.

Članak 3.

1. Katolički vjeronauk predaju kvalificirani vjeroučitelji koji su po sudu crkvene vlasti prikladni za to i koji zadovoljavaju odgovarajuće odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske, pridržavajući se svih dužnosti i prava koji iz toga proizlaze.
2. Vjeroučitelji moraju imati ispravu o kanonskome mandatu (missio canonica) koju je izdao dijecezanski biskup. Opoziv mandata nosi sa sobom neposredni gubitak prava na predavanje katoličkoga vjeronauka.
3. Vjeroučitelji su članovi, sa svim učincima, nastavničkoga zbora u osnovnim i srednjim školama, odnosno odgojiteljskoga zbora u predškolskim ustanovama.
4. Programi i način odvijanja katoličkoga vjeronauka u školama svih vrsta i stupnjeva, uredit će se posebnim ugovorima između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije.

Članak 4.

U dogovoru nadležnih školskih vlasti, mjerodavne crkvene vlasti moći će organizirati u odgojno-obrazovnim ustanovama druge dopunske djelatnosti u svezi s odgojem i vjerskom kulturom, koristeći se prostorijama i pomoćnim pedagoškim pomagalima tih ustanova.

Članak 5.

Katolička Crkva može slobodno priređivati predavanja i poduzimati djelatnosti duhovno-vjerskoga obrazovanja u sveučilišnim ustanovama, u dogovoru s nadležnim tijelima sveučilišta.

Članak 6.

1. Programe i sadržaje nastave katoličkoga vjeronauka u školama bilo koje vrste i stupnja, te udžbenike i didaktičku građu, sastavlja Hrvatska biskupska konferencija koja ih podastire nadležnim tijelima Republike Hrvatske radi njihova uvođenja u školske programe.
2. Republika Hrvatska snosi troškove izradbe i tiskanja udžbenika vjeronauka i organizira izdavački postupak u skladu s postojećim odredbama za ostale školske udžbenike.

Članak 7.

1. Mjerodavne vlasti na crkvenom i državnom području, prema vlastitim nadležnostima, bdiju da se vjeronauk u školi i vjerski odgoj u predškolskim i školskim ustanovama i u sadržajnom i u didaktičko-metodičkom pogledu održava kvalitetno i u skladu s propisima crkvenoga i državnoga zakonodavstva.
2. Vjeroučitelji će održavati crkvene zakone i odredbe u pitanjima sadržaja vjerskoga odgoja i obrazovanja; što se ostaloga tiče održavat će odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske i poštivati stegovne odredbe odgojne ustanove u kojoj djeluju.

Članak 8.

1. Katolička Crkva ima pravo osnivati škole bilo kojega stupnja i predškolske ustanove i njima upravljati prema odredbama kanonskoga prava i zakonodavstva Republike Hrvatske.
2. U ostvarenju plana i programa temeljnih obveznih predmeta, te pri izdavanju službenih isprava, katoličke će škole poštivati zakone Republike Hrvatske.

Članak 9.

Katoličke škole s pravom javnosti, njihovi učitelji i nastavnici, odgojitelji i drugi djelatnici, jednako kao i učenici i odgajnici, uživat će ista prava i dužnosti kao i oni u državnim školama i imat će pravo na primanje novčane potpore kako je predviđeno zakonodavstvom Republike Hrvatske.

Članak 10.

1. Pravni ustroj katoličkih visokih učilišta s pravom javnosti kao i način priznanja stručnih naziva, akademskih stupnjeva i diploma koje izdaju, ravnaju se prema zakonima Republike Hrvatske. Njihova će se primjena urediti posebnim ugovorom između Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije, uz prethodno odobrenje Svete Stolice.
2. Republika Hrvatska osigurava novčana sredstva Katoličkom bogoslovnom fakultetu pri Sveučilištu u Zagrebu, s njegovim područnim studijima, odnosno afileiranim Teologijama u Đakovu, Makarskoj, Rijeci i Splitu.
3. Nadležne crkvene vlasti mogu osnivati nova visoka katolička učilišta. Uz prethodni dogovor mjerodavnih crkvenih i državnih vlasti ona će imati pravo javnosti i za njih će Republika Hrvatska osiguravati odgovarajuća novčana sredstva.

Članak 11.

1. Crkveni instituti za obrazovanje vjeroučitelja i drugih pastoralnih djelatnika, osnovani prema odredbama kanonskoga prava, imaju pravo javnosti u skladu s odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.
2. Republika Hrvatska osigurava novčana sredstva za profesore, odgojitelje i druge djelatnike tih instituta, kako je predviđeno odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske o visokim javnim katoličkim učilištima.
3. Isto tako, studenti instituta o kojima se govori u stavku 1. ovoga članka, imat će ista prava i dužnosti studenata u visokim javnim katoličkim učilištima.

Članak 12.

1. Zbog službe koju Katolička Crkva obavlja u društvu i poštujući vjersku slobodu, Republika Hrvatska omogućuje Crkvi dolični pristup državnim sredstvima javnoga priopćavanja, a navlastito radiju i televiziji. Pojediniosti u svezi s tim bit će dogovorene između Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije.
2. Katolička Crkva ima pravo posjedovati i vlastita sredstva društvenoga priopćavanja, u skladu s odredbama crkvenih zakona i zakonodavstva Republike Hrvatske.

3. Poštujući načela vjerske slobode u pluralističkom društvu, Republika Hrvatska će dosljedno paziti da u sredstvima društvenoga priopćavanja budu poštivani osjećaji katolika i temeljne ljudske vrijednosti etičke i vjerske naravi.

Članak 13.

1. Kulturna i umjetnička baština Katoličke Crkve te brojni dokumenti pohranjeni u crkvenim arhivima i knjižnicama sačinjavaju dragocjeni dio cjelokupne hrvatske kulturne baštine. Katolička Crkva želi nastaviti služenje društvenoj zajednici i svojom kulturnom baštinom, omogućujući svima koje zanima da to bogatstvo upoznaju, da se njime koriste i da ga proučavaju.

2. Potrebna je suradnja Crkve i Države da se ta baština očuva, da se napravi njezin popis, da se osigura njezina zaštita i omogući daljne povećanje te da se učini dostupnom građanima, u granicama koje zahtjeva zaštita te baštine i skrb za arhive.

3. Da bi se to ostvarilo, ustanovit će se što prije mješovita komisija predstavnika Katoličke Crkve i Republike Hrvatske.

4. Republika Hrvatska se obvezuje da će sustavno materijalno pridonositi obnovi i čuvanju spomenika vjerske kulturne baštine i umjetničkih djela u posjedu Crkve.

5. Republika Hrvatska se obvezuje da će vratiti crkvene matične knjige, knjige stanja duša ljetopise i druge knjige koje su za vrijeme komunističkog režima nezakonito oduzete Katoličkoj Crkvi, a koje su u njezinu posjedu.

Članak 14.

Visoke ugovorne Strane će zajedničkim dogovorom rješavati moguća međusobna razilaženja koja se tiču tumačenja ili primjene odredbi ovoga Ugovora.

Članak 15.

1. Ovaj će Ugovor biti ratificiran prema pravnim propisima obiju visokih ugovornih Strana i stupit će na snagu u trenutku razmjene ratifikacijskih instrumenata.

2. U slučaju da jedna od visokih ugovornih Strana bude smatrala da su se bitno promijenile prilike u kojima je sklopljen ovaj Ugovor i da ga treba mijenjati, započet će pregovore o njegovoj prilagodbi novim okolnostima.

Potpisano u Zagrebu, dne 18. prosinca 1996. u dva izvorna i jednako vjerodostojna primjerka na talijanskom i hrvatskom jeziku.

per la Santa Sede za Republiku Hrvatsku

msgr. Giolio Einaudi dr Jure Radić